

תיק עמונה

מכבדים את פסיקת בג"ץ - אומרים לא לגזל
אדמות פרטיות ולהקמת התנחלות חדשה

-
-
- 1 / למה חייבים לפנות את המאחז עמונה עמ' 2
 - 2 / הקרקע בעמונה היא בבעלות פרטית! לא נטושה ולא בספק עמ' 3-4
 - 3 / חטא על פשע - הכוונה להקים התנחלות חדשה עמ' 5
 - 4 / הפשע שבחוק ההסדרה עמ' 7
 - 5 / בקשת הממשלה לדחות את הפינוי - חוצפה וחרפה עמ' 8
 - 6 / ההצעה להקים את עמונה על נכסים נטושים - גזל מסוג אחר עמ' 9
 - 7 / נספח: מסמך "כל שקרי עמונה" מאת ארגון יש דין עמ' 10-14

1 / למה חייבים לפנות את עמונה?

פינוי עמונה הוא אינטרס ישראלי ומחויב המציאות. בעמונה תוכרע השאלה האם שלטון החוק חל על כל אזרחי ישראל, או שבהתנחלויות המצב מגיע לכדי אנרכיה.

נשיא ביהמ"ש העליון, אשר גרוניס, מתוך פסק הדין לפינוי עמונה:

"אין ספק כי השלכות ביצועם של צווי ההריסה קשות וכואבות... עם זאת, אין בקושי זה כדי לאפשר הכשרה של בנייה בלתי חוקית על קרקע פרטית, ואין בה בכדי להצדיק אי-אכיפה של החוק מצד המדינה. אי פינויים של המבנים מהווה הפרה של התחייבויותיהם החוזרות של המדינה בפני בית המשפט לביצועם של צווי הריסה, תוך פגיעה חריפה בזכויותיהם של התושבים המוגנים באזור ומניעת גישתם לקניינם הפרטי. פגיעה זו בשלטון החוק ובזכויות התושבים המוגנים היא המחייבת, על אף הפגיעה בתושבי היישוב, את פינויים של המבנים בשטחו".

1. כי בג"ץ קבע לפני שנתיים בפסק דין חלוט שיש לפנות את עמונה עד תאריך 25/12/2016.

2. כי המדינה הוציאה צווי הריסה סופיים לכל הבתים במאחז.

3. כי המאחז נמצא על אדמות בבעלות של אנשים פרטיים, פלסטינים תושבי כפרים סמוכים.

4. כי אחרת יינתן הכשר לגזלת אדמות פרטיות לטובת הקמה והרחבה של התנחלויות ומאחזים.

5. כי עמונה היא מאחז מבודד בעומק הגדה המערבית, מזרחית לרמאללה, בשטח שבכל הסדר מדיני לא יישאר בריבונות ישראלית.

6. כי השארת המאחז ואי כיבוד החלטת בג"ץ יאפשרו למתנחלים להמשיך ולהקים מאחזים ללא אישור ולקבוע בעצמם עובדות בשטח.

חֵיקַ עֵמוּנָה

2 / הקרקע בעמונה היא בבעלות פרטית! לא נטושה ולא בספק.

הקרקע שעליה יושב מאחז עמונה היא קרקע פרטית רשומה בטאבו (שמנוהל ע"י ישראל), בבעלות פלסטינים מהכפרים סילוואד, עין יברוד וטייבה. ארגון "יש דין", הפועל לשיפור מבני וארוך טווח של מצב זכויות האדם בשטחים הכבושים, מייצג את בעלי הקרקע.

הקרקע שייכת, בין השאר, ל:

- מרים חסן עבד אלקרים חמאד
- אברהים חליל יעקוב געימה
- בכר מחמוד עומר שגעייה
- מוניר עמד אל פאתח ג'יבר חמד
- עטאללה עבד אלחאפד מוצטפא חאמד
- חיד אללה עבד אלחאפד מוצטפא חמאד
- עבד אלרחמן עאשור עבדאללה חמאד
- פיצל מנצור יוסף גאסר
- נעמת אללה בטרס זאיד

תמונת חלק מבעלי הקרקע העותרים לפינוי עמונה (קרדיט: יש דין)

חֵיקַ עֲמוּנָה

לא הר טרשים קידח, לא שטח ריק.

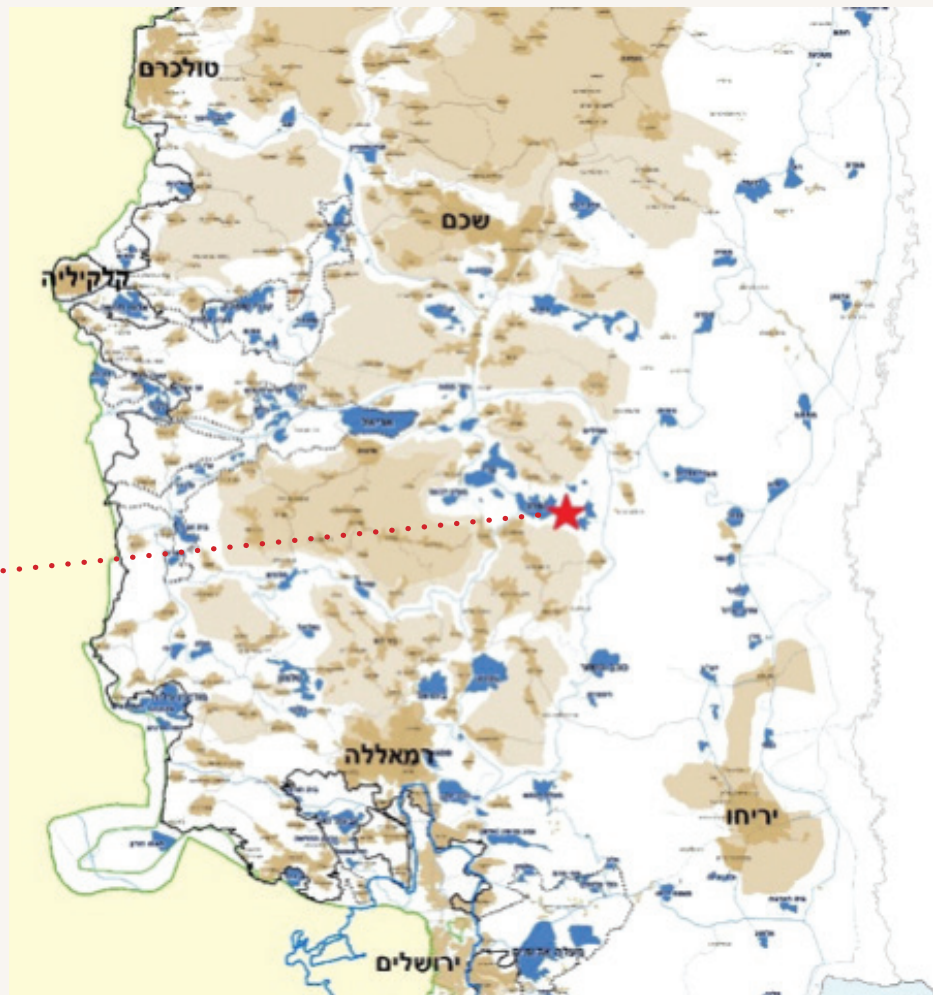
מתנחלי עמונה טוענים שהאדמה היתה נטושה

1. גם אם הקרקע היתה נטושה (והיא לא) - הדבר לא ממעיט בזכויות הקניין של בעלי האדמות, ובוודאי לא נותן לאיש זכות להתנחל בקרקע.
2. תצלום אוויר משנת 1997, כשהחלו לעלות לשטח קרוואנים ראשונים, מוכיח כי חלקות רבות בגבעה היו מעובדות (ראו סימני עיבוד במדרונות, קרקע חרושה ומעובדת).

3 / מוסיפים חטא על פשע: כוונת הממשלה להקים התנחלות חדשה כ"פיצוי" למתנחלי עמונה

הממשלה מקדמת למתנחלי עמונה התנחלות חדשה בשם "שבות רחל מזרח", בעומק הגדה המערבית, 30 ק"מ מהקו הירוק:

ההתנחלות החדשה מתוכננת, 30 ק"מ מהקו הירוק

על אף שבמאחז עמונה 40 משפחות בלבד, בשלב הראשון של ההתנחלות מתוכננות 98 יחידות דיור. לפי התכניות העתידיות, הכוונה היא להגיע ל-300 יחידות דיור (למעלה מ-1,500 תושבים).

המשמעויות הן:

- **מכה לפתרון שתי המדינות.** השטח המיועד להתנחלות החדשה לא יהיה חלק ממדינת ישראל בשום הסכם עתידי.
- **מכה למעמד ישראל בעולם.** הקמת התנחלות חדשה שולחת מסר לפיו פניה של ישראל להמשיך ולהתנחל ולא לשלום ולשתי מדינות. בעקבות אישור התכנית להתנחלות החדשה להפקדה באוקטובר 2016, הוציאה מחלקת המדינה האמריקאית הודעה חסרת תקדים בחריפותה נגד ההחלטה:
"זה מדאיג במיוחד שלאור ההסכם חסר התקדים בין ישראל לארצות הברית לסיוע צבאי, שנועד להגביר את ביטחונה של ישראל, ישראל נוקטת החלטה שנוגדת את האינטרסים שלה, הנוגעים לפתרון הסכסוך שלה עם הפלסטינים בדרכי שלום".
- **כניעה לפעילות עבריינית.** הממשלה מציעה למתנחלים פרס על בנייה בלתי חוקית.
- **הסיבה היחידה לפיצוי מתנחלי עמונה -** קניית שקט פוליטי לממשלה. אין שום סיבה להקנות למתנחלי עמונה את הזכות המיוחדת להתנחל כקהילה, וודאי שלא להקים עבורם התנחלות חדשה. אם הממשלה מבקשת לדאוג להם לדיור חלופי, ניתן לעשות זאת בתוך ישראל.

חברי הכנסת מימין המתנחלי מנסים לקדם את "חוק ההסדרה" בניסיון למנוע את מימוש פסק הדין. לפי הצעת החוק, במקרה של בניית התנחלות על קרקע פרטית פלסטינית בשטחים, הקרקע תופקע ותוקצה למתנחלים. הפלסטינים, על פי ההצעה, יהיו זכאים לקרקע חלופית ולפיצוי כספי. היועץ המשפטי לממשלה, אביחי מנדלבליט, קבע כי:

"יש מניעה משפטית מלקדם את הצעת החוק לאור אי החוקיות החמורה הגלומה בה, בהיותה סותרת את הדין הבינלאומי והפנימי".

משמעות הצעת החוק:

- **היתר לגזול.** לפי הצעת החוק, כל אדם שירצה, יכול לגזול איזו קרקע שירצה, ובלבד שהדבר נעשה במסגרת התנחלות. הצעת החוק תהפוך את מדינת ישראל למדינה של גזלנים, שמרשה לממשלה ולאנשים פרטיים לגנוב קרקע בלי כל הליך חוקי.
- **מכה אנושה לדמוקרטיה.** מדובר בניסיון של פוליטיקאים לעקוף פסק דין סופי של בית המשפט העליון, ולהיפטר ממגבלות החוק.
- **לא מדובר בהפקעה, אלא נישול ואפליה.** אמנם בתוך מדינת ישראל בתוך המסגרת הדמוקרטית, יש סמכות לממשלה להפקיע קרקעות פרטיות לצרכי ציבור, אך במקרה של הצעת חוק ההסדרה לא מדובר בהפקעה דמוקרטית. לפי הצעת החוק, הממשלה תוכל להפקיע קרקעות של פלסטינים שאינם אזרחים שווי זכויות, ולהעביר אותן לידי מתנחלים. למעשה ההצעה מבקשת לאפשר הפקעת קרקע פרטית של אנשים מקבוצה לאומית אחת על מנת להעבירה לאנשים פרטיים מקבוצת לאום אחרת.
- **התנגשות חזיתית עם הדין המקובל בישראל ועם הדין הבינלאומי.** הפקעה לצורך ישראלים בלבד (לצורך התנחלות למשל), אסורה בדין הבינלאומי והישראלי כאחד. הסמכות של ישראל להפקיע מקרקעין פרטיים בשטחים מוגבלת רק למקרים שבהם מי שנהנה מההפקעה יהיו גם התושבים הפלסטינים.

5 / בקשת הממשלה לדחות את הפינוי - חוצפה וחדפה.

ב-31/10/16 הגישה המדינה לבג"צ בקשה לדחות את פינוי עמונה בשבעה חודשים. מדובר בבקשה חצופה ומבישה.

- **האיום באלימות עובד!** המדינה טוענת שיש איומים נוראיים באלימות אם הממשלה תממש את פסק הדין. זו לא רק טענה מקוממת שמעבירה מסר שאיום באלימות יכול למנוע את אכיפת החוק, אלא היא גם שקרית. טיעון מסוג זה לא היה עולה על הדעת אילו היה מדובר בפינוי של משפחה פלסטינית בלב מחנה פליטים למשל.
- **פסק הדין נתן לממשלה שנתיים** להכין חלופות וחבילות פיצוי.
- **בקשה להמשך הפרה על החוק.** הממשלה מבקשת למעשה שבית המשפט יתיר לה להמשיך להפר את החוק. לממשלה אין כל סמכות "להרשות" לעמונה להמשיך ולהשתמש באדמות פרטיות של פלסטינים, ועצם הבקשה היא פגיעה קשה בזכויותיהם.
- **זאת לא בקשת דחייה אלא בקשה לשינוי פסק דין.** מאז הוגשה העתירה, לפני שמונה שנים, השאלה היחידה שנדונה היתה מתי תפונה עמונה. לאורך כל המשפט, המדינה המשיכה לבקש שוב ושוב דחיות במשך שש שנים של דיונים. בית המשפט פסק מתי נגמרות הדחיות, והבקשה לקבל דחיה נוספת היא בקשה לשינוי פסק דין.
- **פגיעה במעמד בית המשפט העליון.** הבקשה פוגעת בעקרון סופיות הדיון, ומשמעה שכל אימת שפסק דין לא נוח לדרג הפוליטי, אפשר פשוט לשנותו. למדינה היתה שעתה בבית המשפט, ובית המשפט אמר את דברו. אין כל הצדקה לשנות את החלטת בית המשפט, ובוודאי לא מסיבות פוליטיות.

6 / ההצעה להקים את עמונה על נכסים נטושים – ניסיון לגזל נוסף.

המדינה הודיע לבג"צ שהיא בוחנת את האפשרות להשתמש בחלקות קרקע סמוכות למאחז עמונה, הנחשבות לטענתה "נטושות" (מה שמכונה בטעות "נכסי נפקדים"), ע"י חוזה שכירות זמני שיתחדש בכל שלוש שנים. מדובר בהצעה לגזל:

- **נכסי "נפקדים" הם רכוש פרטי. נקודה.** היעדרותם של הבעלים מהשטח אינה נותנת רשות לקחת את הנכסים, גם לא לתקופה זמנית.
- **ההצעה מחליפה גזל של המתנחלים בגזל של הממשלה.** אין כל הצדקה לכך שהממשלה תגזול קרקע פרטית של פלסטינים ("נפקדים"), רק כדי "לפצות" מתנחלים שגזלו קרקע פרטית של פלסטינים (שאינם נפקדים).
- **כל ממשלות ישראל אסרו על הקמת התנחלויות בקרקע פלסטינית פרטית.** שימוש בנכסים נטושים פרטיים לצורך התנחלות יהווה סיבוב פרסה של מדיניות זו ויאיינ את ההגנה הקיימת על רכוש פרטי.
- **שקר השכירות הזמנית אינו עובד על איש ולא מכשיר דבר.** ההצעה להשכיר את הקרקע בחוזה מתחדש כל שלוש שנים היא אקרובטיקה משפטית ותו לא.

חֵיקַ עֲמוּנָה

**נספח / "כל שקרי עמונה" -
מאת אדגון יש דין**

www.yesh-din.org

ת"ק עמונה

בחודשים האחרונים תושבי עמונה, יחד עם פוליטיקאים מהימין, מנהלים קמפיין שנועד למנוע את פינוי המאחז הבלתי מורשה, ולהמשיך את גזל הקרקעות של תושבי סילוואד, טייבה ועין יברוד. נזכיר בהזדמנות זו שבג"ץ הורה בפסק דין על פינוי המאחז עד לסוף דצמבר 2016. חשוב שאתם, הציבור, תדעו את האמת, במיוחד לאור ההטעיות הרבות בנושא. להלן כמה מטיעוני הסרק הבולטים ששמענו בתקשורת בתקופה האחרונה (ותשובותינו לטיעונים אלה).

”אין אפילו בעל קרקע שהוא עותר קונקרטי אשר דורש את הבעלות על אדמות עמונה” (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט, ח"כ ניסן סלומינסקי 3.8.16)

האדמות שעליהן קם המאחז והאדמות מסביב הן קרקעות פלסטיניות פרטיות מוסדרות, שרשומות בטאבו. עשרה פלסטינים עתרו לבג"ץ (את שמותיהם תוכלו לראות בעתירה) בדרישה לפנות את המאחז ולאפשר להם לשוב לאדמותיהם. שמותיהם מתנוססים על גבי העתירה, הם התראיינו לתקשורת והם זכו בבג"ץ. יש יותר קונקרטי מזה?

”הקרקעות בעמונה נרכשו מהבעלים הפלסטינים”

את הטענה הזו השמיעו לראשונה המתנחלים עוד בשנות ה-90, אך לא הציגו ראיות לכך. המנהל האזרחי דחה את הטענה הזאת באופן סופי ב-2004 והורה לבצע צווי הריסה בעמונה. בהמשך הציגו תושבי עמונה לבג"ץ מסמכים שנטען כי הם מהווים הוכחה לרכישה של הקרקעות. המשטרה קבעה שחלק מהמסמכים זויפו, בג"ץ הכריע שגם אם אכן נרכשו חלקים קטנים מהקרקעות, לא ניתן להכשיר את הבניה הבלתי חוקית. במקביל לטענות הרכישה ניסו בתחילה מקימי המאחז לטעון שהמאחז הוקם בשטח צו תפיסה צבאי. בג"ץ קבע בעבר שאסור לבצע תפיסה צבאית לצורך בניית התנחלויות, אך מעבר לכך, עוד בתחילת דרכו של המאחז עמונה קבע היועץ המשפטי בגדה המערבית כי צו התפיסה הצבאי מעולם לא מומש והוא בטל.

תיק עמונה

”אף אחד מאתנו לא חשב או ידע שמדובר בקרקע פרטית”

(אביחי בוארון, ראש מטה המאבק של עמונה, "ידיעות אחרונות" 15.7.16)

זו טענה משונה, לאור העובדה שהמנהל האזרחי הוציא צווי הפסקת עבודה לכל מבנה בעמונה החל מ-1996, כשהוא מציין שמדובר במבנים שהוקמו על אדמה פרטית. כמו כן, בג"ץ קבע בפסק דינו ב-2005 בהתייחס לתשעת מבני הקבע שנבנו במאחז כי מדובר בבניה על קרקע פלסטינית פרטית.

”כשהגעתי לפני עשר שנים ההכנה הייתה שיש בעיה עם תשעה בתים בלבד, ואחרי שהם נהרסו הבנו שהשאר הם לגיטימיים. אני אדם רציונלי, לא הייתי מקים בית ומוליד ילדים במקום שמוגדר לא חוקי”

(אורי גולדברג, תושב עמונה, "ידיעות אחרונות" 15.7.16)

כאמור, לכל הבתים בעמונה הוצאו צווי הריסה ונקבע בפירוש עשר שנים קודם לכן שמדובר בבניה על קרקע פרטית. עמונה אינה עומדת באף אחת מהדרישות להקמת התנחלות בגדה המערבית ולבתים בה מעולם לא ניתנו היתרי בניה. זה, אגב, המצב בכל המאחזים, כך שלכל אדם רציונלי ברור שמדובר במקום בלתי חוקי והטענה שהם לא ידעו זאת היא התממות. בכל מקרה, ההיתממות הזאת אינה רלוונטית כי המדינה התחייבה לפנות את המאחז כולו עוד בשנת 2011 משום שמדובר בבניה בלתי חוקית, ובג"ץ פסק בסוף 2014 שיש לפנות את המאחז תוך שנתיים.

עוד קודם לפסיקת בג"ץ, אגב, מצאו שני דו"חות רשמיים של המדינה - דו"ח שפיגל ודו"ח ששון - שמדובר במאחז שנמצא על קרקע פרטית של פלסטינים.

ת"ק עמונה

”קהילה שיושבת תחת גפנה ותאנתה כמשך שנים ומישהו פתאום מערער על הבעלות על הקרקע”

(שר התשתיות, האנרגיה והמים, יובל שטייניץ (ערוץ 7 20.7.16)

טעות נוספת שמשמיעים מתנגדי פינוי עמונה היא שבעל הקרקעות הפלסטינים ”נזכרו פתאום” בבעלות על הקרקע אחרי 20 שנה. האמת כמובן שונה. כבר זמן קצר לאחר שהקרוואנים הראשונים עלו לעמונה בעלי הקרקעות הפלסטינים דרשו שיפוננו. הובטח להם אז על ידי המת”ק הישראלי שהבתים מטופלים בנוהל בניה בלתי חוקית שלוקח זמן. ב-1998, כשתושבי סילוואד ביקשו לקיים תפילה על רכס ההר שעליו נבנה המאחז, הובהר להם כי ”כל פעולה בלתי חוקית” תטופל על ידי הגורמים המוסמכים”.

”מאחורי כל עתירה עומד ארגון שמאל עם אג'נדה”

(אביחי בוארון, ראש מטה המאבק של עמונה ותושב המאחז, ערוץ 7 17.7.15)

מאחורי כל עתירה לבג”ץ עומדים בעלי קרקעות פלסטינים, שנעזרים בארגוני זכויות אדם כדי להגן על הזכויות שלהם. מאחורי בניית המאחזים הבלתי חוקיים עומד מנגנון שלם שפועל כדי לנשל את הפלסטינים מאדמותיהם, בסיוע מועצות מקומיות, אמנה, צה”ל, עמותת מועצת יש”ע, החטיבה להתיישבות, פוליטיקאים ומשרד ממשלה. מישהו אמר אג'נדה?

”זה הרס לשמו. אחרי שיחריבו את המקום הערבי הזה ייקח את האדמה משם?”

(ראש ישיבות בני עקיבא, הרב חיים דרוקמן, ערוץ 7 18.5.16)

איברהים גע'מה, תושב עין יברוד, מבעלי הקרקעות שעתרו לפינוי עמונה, אמר לאחרונה בראיון לאתר וואלה! ”קודם כל, ארצה לקחת את הילדים שלי לראות את האדמה שלנו. הם היו קטנים כשזה קרה, והם שכחו אותה. אם אתה לא בקשר עם משהו שאתה אוהב, אתה עלול לשכוח אותו. אני רוצה לחדש את האהבה ואת הקשר שלהם לאדמה שלנו”. מאז הקמת עמונה לא יכלו בעלי האדמות לשוב אליהן, משום שהצבא מנע זאת. עם פינוי המאחז, אנו מקווים, הם יוכלו לקבל שוב את אדמותיהם ולהשתמש בהן כראות עיניהם.

חֵיקַ עֲמוּנָה

המדינה מימנה את עמונה.

אין ויכוח. משרד השיכון, מצא דו"ח ששון (עמ' 152), העביר כספים למועצה האזורית מטה בנימין, כדי לממן בניה של תשתיות בעמונה, בזמן שהיה ידוע כי מדובר בבניה בלתי חוקית. במקביל, המינהל האזרחי פעל לפנות את המאחז. ראוי לבחון אם יש מקום לנקוט בצעדים נגד גורמי שלטון שהעבירו כספים שלא כדין לידי פולשים לאדמות פרטיות, אך לא צריכה להיות לכך כל השלכה על ההחלטה לפנות את המאחז.

”רובן המוחלט של קרקעות עמונה מוגדרות נכסי נפקדים, כלומר קרקעות ללא בעלים שאפשר לזהות. יתרה מכך, השמות הרשומים על רוב החלקות לא היו מוכרים גם לאחר מלחמת ששת הימים“

(יהודה יפרח, הפרשן המשפטי של "מקור ראשון" ותושב עמונה לשעבר, "מקור ראשון" 4.7.16)

כאמור, כל האדמות שעליהן ממוקם כעת מאחז עמונה הן אדמות פרטיות מוסדרות הרשומות בטאבו. ניסיון נוסף של מתנחלי עמונה להורות למנהל האזרחי להכריז על האדמות כנכסי נפקדים ולהעבירם לידיהם נדחה על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים ב-2016.

במילים פשוטות: לא מדובר בנכסי נפקדים, וכאמור חלק מהבעלים הקונקרטיים של האדמות עתרו לבג"ץ בדרישה לפינוי המאחז שהוקם על אדמתם. גם הכוונה לבצע הכרזה על אדמות הסמוכות לאלה שעליהן ממוקמים מבני המאחז כנכסים נטושים התבררה כפעולה בלתי מבוססת - שכן לאדמות אלה יש בעלים בשר ודם.